

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . K 28.-
za pol leta " " " 13.-
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.-
za ostalo inozemstvo " 35.-

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . K 24.-
za pol leta " " " 12.-
za četrt leta " " " 6.-
za en mesec " " " 2.-

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izven nedelje in
praznike; ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega strani.
S priložo »Naša Gospodinja«.

Kmet in liberalizem.

Kdor je videl zadnji ponedeljek impozantno zborovanje kranjskega kmeta in slišal, s kako rezkostjo si je prepovedal enkrat za vselej, da bi imela liberalna stranka sploh še kdaj v imenu kmeta nastopati in se šteliti za zastopnico in predstavnico njegovih stanovskih koristi, ta bo razumel, da so morali biti važni vzroki, ki so kmeta do tega prepričanja pripravili. Naš kmet je čutil na svoji časti in na svojem gospodarstvu vso škodljivost sedanjega liberalizma, zato ga je obso-dil in smatra pod svojo častjo, biti še kdaj rob liberalizmu.

Kako protinaravna je zveza libe-ralnih idej in kmeta, se je prav poseb-no pokazalo na Koroškem, koder gos-podari liberalna večina. V koroškem dežel-nem zboru so moške, prežeti od liberalnih misli, a imajo dolžnost zas-topati kmetijske interese in koristi. Odtod pride, da žive v vednem konflik-tu sami s seboj. V vprašanju ljudske šole, meščanske šole, vzgoje, narodnega gospodarstva, so primorani ubirati pota krščansko socialne politike pod libe-ralnim praporom. Zato ni čudo, če je koroški deželni zbor neprestano predmet napadov od strani avstrijskih liberalnih listov. Moške so res pristni liberalci in listi jim krivico delajo, a so zvezani, ne morejo nikamor; če hočejo ostati v deželni hiši in se rešiti propa-da, jim sploh ne kaže drugače. Ali vze-mimo naše agrarne poslance v nem-ško-nacionalni zvezi v dunajskem dr-žavnem zboru. Ti ljudje nimajo z nem-ško - nacionalnim liberalnim progra-mom skoro ničesar skupnega in jih veže s svojimi liberalnimi tovariši edi-no le skupni nemški jezik. Sami pri-znavajo, da so jim krščanske agrarne stranke neprimerno veliko bližje po svojem programu in po svoji taktiki in da jih na nemško-nacionalni liberalni klub veže le rahla zunanja vez.

Še jasnejše nam pa kaže ta prepad in notranje nasprotstvo med liberalni-mi strankami in kmečkim ljudstvom politični razvoj v Nemčiji. Dne 19. fe-bruarja je zborovala v največji dvorani v Berlinu zveza nemških poljedelcev, kateri pripadajo po ogromni večini samo protestantovski kmetje. Udeležba na zborovanju je bila ogromna; zbra-

lo se je nad 7000 kmetov iz cele Nem-čije. Clani te zveze ne pripadajo nem-škim konservativcem tudi niso pristaši pravovernega protestantizma, ampak zasledujejo v prvi vrsti koristi nemških kmetov in imajo tudi v berlinski zbor-nici svoje lastno zastopstvo. To pri-pomnimo zato, da bi jih ne zmetel kdo v »klerikalni« koš. Pri zadnjih volitvah so bili precj udarjeni, a pravijo, da ni bilo še nikdar na nobenem zboro-vanju tako bojnega razpoloženja in navdušenja med nemškimi kmeti, ka-kor je bilo topot. Drugekrati so prišli na njih zborovanja tudi liberalni pos-lanci, ki imajo med njimi mnogo svo-jih volilcev, topot ni bilo nobenega in kdor bi si bil količkaj upal delati kako reklamo za liberalno stranko, bi ga na mestu kmetje ven vrgli. Nasprotstvo med narodno in ljudsko liberalno stranko na eni strani in med to največ-jo organizacijo nemškega kmeta na drugi strani se je tako poglobilo in ta-ko poostriilo, da ni več čas daleč, ko bo liberalna stranka zadnjega kmečkega volilca izgubila.

To dejstvo utegne postati za nem-ške liberalce naravnost usodepolno. Nemški kmet čisto instinktivno čuti, da je liberalizem njegov nasprotnik. V tem prepričanju ga je posebno utrdil razvoj liberalizma zadnja desetletja. Nemški liberalizem je postal največji zagovornik kapitalizma, branitelj in agitator za veletrgovino in veleindu-strijo in politični zaveznik soc. demokracije; zato mu obrača tudi nemški kmet hrbet in mu prepušča, naj si mi-lostno s soc. demokracijo deli politično moč v velikih mestih. Čimbolj se libe-ralci pomikajo na levo, čimbolj radi-kalnejši postajajo, tembolj se trudi kmet oprijemati pozitivne smeri kr-ščanstva in išče v nji pomoči za svoj obstanek.

Znamenito je govoril član zveze pl. Wangenheim, ki je neusmiljeno ožigo-sal skupni boj soc. demokratov in libe-ralcev proti nemškemu kmetu. Vesolj-ni potop, ki ga poznamo iz svetega pis-ma, je bil vsaj čista voda; ta reka, ki se je pa na nas izlila, je bila umazana voda iz smrdljivih kanalov velikega mesta, prekuhana s sovraštvom in gnjusom, akoravno smo v celi vrsti pos-tav žrtvovali svoje prepričanje na ljubo liberalizmu; toda tudi tu je go-tova meja. Liberalizmu ne gre za dru-go kakor za to, da nas politično in gos-podarsko ubije. Liberalizem ima oka-menel in zastarel program, je brezplo-den v politiki, opore nima več v nem-

škem narodu, zato si išče rešitve v soc. demokraciji. Ostre besede so padle tudi proti vladi, ki stoji popolnoma ne-ma na strani volilnega boja in pusti, da se širi infamna gonja proti tistim strankam, nakaterih domoljubje takrat trka, ko se ji gre za to, da dobi nove milijone in nove davke. Nemški kmet se lepo zahvali za take komplimente.

Zborovanje te mogočne organizaci-je, ki je pokazala tak odpor proti libe-ralizmu, potrjuje znova našo misel, ki smo jo vedno povdarjali, da nima libe-ralec med kmetom ničesar iskati. Inter-es kmeta in slovenskega liberalca sta si v takem nasprotju kakor ogenj in voda. Liberalni listi sicer vedno pravi-jo, da je ta diferenca posledica upliva naše duhovščine na kmeta. Bog ve, kdo pa upliva na nemškega protestantov-skega kmeta, da je ušel iz liberalnega jarma? Pastorji ne, saj ti so sami po veliki večini najhujši liberalci. Kmet je prišel sam od sebe do spoznanja, da je velekapitalizem, ki ga liberalci zago-varjajo, njegova smrt in njegov grob, da je liberalni program njegova po-grebna pesem. Kdor meni, da je to brez-dno, ki zija med liberalnimi stran-kami in kmetom umetno narejeno, je bedak. Narava tega solidnega, zdrave-ga, kmečkega elementa iz katerega se rekrutirajo tudi vsi meščanski sloji, ne prenese take hrane, ki mu jo poklada liberalna stranka v porcijah frivolne-ga brezverstva. Če nimajo gospodje za kmeta važnejših in boljših stvari, naj še te sami požro.

OGRSKI PARLAMENT.

Kakor smo poročali, je pričela vče-raj v ogrskem parlamentu obstruirati Justhova stranka. Pet poslancev Jus-thove stranke je zaprosilo za dopust zaradi bolezni, na kar so zahtevali Justhovci, naj se o vsakem slučaju glasuje posamezno, čemur je seveda večina ugovarjala. Vsled tega se je vnela debata o poslovniku, ki je traja-la do 2. ure popoldne. Prihodnja seja je danes ter je na dnevnem redu de-bata o brambni reformi. Akoravno so nasprotja med vlado in Justhovo stranko precej velika, vendar se na obeh straneh misli, da se bodo v pri-hodnjem tednu ta nasprotstva porav-nala. Ako se kljub pričakovanju ne bo posrečilo v teku dveh tednov skleniti z Justhovo stranko miru, bo vlada brž-kone sklenila razpustiti poslansko zbornico.

UČITELJSKA SLUŽBENA PRAGMA-TIKA.

Naučni minister je vložil v poslan-ski zbornici načrt zakona, ki se tiče službenega razmerja učiteljstva, na državnih srednjih in nižjih učnih za-vodih (učiteljska službena pragmati-ka). Predloga se v temeljnih normah naslanja na splošno službeno pragma-tiko. Ta načrt določuje za prave učite-lje na državnih srednjih šolah, nautič-nih in državnih višjih trgovskih šolah, za glavne učitelje na državnih učite-ljišcih kakor tudi za učitelje v devetem in višjih činovnih razredih na obrtnih učnih zavodih, najvišjo plačo 6400 K (doslej 6200 K), torej najvišjo plačilno stopnjo 7. činovnega razreda državnih uradnikov. Materielni položaj suplen-tov in asistentov se zboljša na ta na-čin, da se jim po dve-, štiri- in šestlet-nem službovanju vsakokrat zboljša re-muneracija za deset odstotkov in da dobe oni suplenti in asistenti, ki brez svoje krivde ne dobe učnega mesta, v potrebi za eno leto 1200 K kot vzdi-čevalni prispevek. Zakonski načrt govori tudi o službenem napredovanju dr-žavnih učiteljev. Pravomočnost učiteljske službene pragmatike je seveda ravnotako kakor splošna službena pragmatika in sodniškega zakona od-visna od dovoljenja poslanske zbornice za pokritje novih zahtev.

BAVARSKA POSLANSKA ZBORNICA.

Včeraj je bil odprt bavorski de-želni zbor ob navzočnosti princev kra-ljeve hiše, diplomatičnega zbora, naj-višjih dvorjanov, tajnih svetnikov in vseh poslancev. Princ-regent je sam otvoril zasedanje s prestolnim govo-rom, v katerem je končno povdarjal, da je treba sedaj po razburljivi dobi volilnega boja skupno delati za blagor domovine.

Pri volitvi predsednika bavske poslanske zbornice je bilo oddanih 158 glasovnic. Od teh se je glasilo 92 na dosedanjega predsednika dr. pl. Or-tererja. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen pl. Fuchs z 92 glasovi, za drugega podpredsednika pa Frank-Weiden z 88 glasovi. Vsi člani pred-sedstva so pristaši centra.

DELAJSKO GIBANJE NA ANGLEŠKEM.

Iz Londona poročajo: Pogajanja premiernega ministra z lastniki pre-mogovnikov in delojemalci so ostala brezuspešna. Lastniki premogovnikov v Walesu nočejo na noben način pri-

LISTEK.

Ljudski oder.

Dr. Krek: »Tri sestre«.
Premijera 25. februarja 1912.

Ljudska igra »Tri sestre« je vobče dobro znana. Igrali so jo že na mnogih odrih in tudi v Ljubljani smo jo že večkrat videli. Zato bi bila obširnejša oca-na odveč. Povdarjam samo to, da bo ta igra preživela marsikako drugo »na-rodno« igro, ker ima zdravo jedro, kre-ppek dialog in dobro risane značaje. Po-samezne scene so uprav vzorne in pisa-telj je znal s par potezami orisati moj-strsko cel položaj. Seveda ni igra brez hib, premalo dejanja in nekaj nefinosti v tretjem dejanju so glavne napake.

Igralo se je vobče prav dobro in smo se vračali prav zadovoljni domov. Vse vloge so bile topot prav dobro zas-edene in vsi igralci so igrali naravno in živahno! Celo težavni tempo v dru-gem dejanju se je vzdržal do konca in se je igra odigrala prav »flotte«, kot pravi Nemec.

Spela (Čatar) in Cena (Verhuneč) ste nastopili prvič v glavnih vlogah. Prva zna dobro modulirati svoj glas,

dasi je njen organ nekam raskav. Pa ravno rezkost je za vlogo Špele kot na-lašč. Prehoda v tretjem dejanju na-ravno dovoljeno ne more zadeti bogve-kako diletant, a smo bili zadovoljni. Priigrala se je pa na oder zelo dobro in naravno in bila ves čas resolutna. Cena pa je v drugem dejanju tako na-ravno igrala, da bi je bilo veselo še ta-ko stroga kritika. V tretjem dejanju pa je postala nekonsekventna in je zato padla v kreaciji. Tu ni zadela narav-nega, priprostega tona. Je pa za reso-lutno ljubimko prav izborna moč. — Majda (Jaromirska) ni sicer postavila na oder tipa, ampak je svoj vlogo dr-žala v smeri navadne, začetniške igre. Majda pa je tip, najboljši tip cele igre, ki stoji pred nami kot izklesan mar-mor. Ni naš silila, da bi ji sledili, pa tudi odbijala nas ni. Vsekakor pa je talentirana. Helena (Zalar Fani) je bila dobra, Jera (Kinska) se je hvalevredno potrudila. Težko je za naviko, da igra karakterne partije. Pohvalimo to, da ni ustvarila karikature in da je skušala s zavaleno govorico ustvariti tip. Grajam pa par siloma iskanih skokov v komiko. Helena pa napreduje, samo organu je treba okrepitve.

France (Kalar) je bil pač, kot do-slej skoro še vedno, zopet izboren. V maski malo premlad, je igral umer-

jeno, premišljeno, v tretjem dejanju iz-borno in je »prinesel« vlogo brez podčrtavanja. Le v sceni z beračem ni bil dovolj živahen in parkrat je eks-temporal, vendar so bili ti ekstempori na mestu in ne celotni igri v kvar. Po-hvalim naj pa posebno še to, da so bile njegove kretnje premišljene in docela naravne. Orel (Pavšek) je postavil v ne-deljo svojo najboljšo partijo na oder. Ropotal je, da je bilo veselje in bil na-raven, samo malo premalo živahen. Če-mu govori tako hitro, da mu poide na-ravni hitri tok govornice in se zaletava? Višek je dosegel v prvem dejanju in prinesel pointe v drugem dejanju po-vsem jasno in dobro. Organist (Gorski) ni bil slab in je zadel v celoti »posluš-nega« moža, ki je oddal nadvlado v hi-ši svoji boljši polovici. Vendar ga je v drugem dejanju Ana tolkla in drugod ni imel prilike, da pride do veljave. Di-skreten je bil vseskozi, nikdar silil v ospredje in ni padel iz okvira cele igre. In to je za pasivne vloge dovolj! Berač (Podbregar) je rešil svojo epizodo do-bro, imel je izborna masko.

Inscenacija je bila prav dobra in se je tudi prav čedno videla. Zakaj pa re-žija ne pazi na to, da bi igralci ne po-krivali drug drugega in zakaj se ne priigrajo v ospredje?

Bila je nedelja po pustu in vrhu

tega še proti zadnjemu, zato je bil ob-isk slab. Dobra, res zaokrožena pred-stava bi zaslužila več publike in pa malo boljše zakurjeno dvorano!

Dr. A. M.

Dne 10. marca se bo uprizorila ve-lika klasična tragedija Grillparzerjeva »Ljubezni in morja valovi« (Hero in Leander). Za to igro je povsem nove dekoracije narisal gledališki atelier Wilhelm Hammann v Düsseldorfu in bo to igro, ki bo pokazala, koliko za-more šola in resen trud in obeta biti najboljše predstava cele sezone!

Slovensko gledališče.

»Blaznik ali svetnik.« Drama v 3. dejanjih. Spisal José Echegaray. Poslo-venil dr. V. Zupan. Režiser A. Verov-šek.

Večkratni milijonar Don Lorenzo de Avendano, živi samo knjigam in stremljenju po popolnosti. Njegova edina hči se ima poročiti z vojvodo de Almonte. Tu izve Lorenzo od svoje nekdane pestunje Juane, ki je na smrt bolna, da on ne nosi svojega imena in ne uživa bogatega premoženja po pra-vici, ampak da je zadnji potomec rod-bine de Avendano v smrtni bolezni svetoval ženi, naj na tihem vzame tuje

znati rudarjem višjih plač, medtem ko so ostali angleški lastniki premogovnikov izrekli se v principu za povišanje plač, ako se odloži stavka. Če se posreči pregovoriti Waleske lastnike premogovnikov v zadnjem trenutku, da odjenjajo, bi bilo to vseeno prepozno, ker nimajo zastopniki delavcev nobenih pooblastil, odložiti stavko, kvečjemu, da akceptirajo lastniki premogovnikov zahtevo o določitvi najmanjše plače. Včeraj je narastlo število že stavkujočih delavcev na več kot 100.000. Danes ponoči pa bo pričelo stavkati 600.000 delavcev.

HELMSKO VPRAŠANJE.

Iz Peterburga poročajo: Državna дума je sprejela s 151 proti 150 glasovom sprem. predlog oktobrista Aurepa, da naj ostane gubernija Helm v okviru poljskega kraljestva. Za to so glasovali opozicionalci, Poljaki in večji del oktobristov, nasproti pa desno kriolo oktobristov, nacionalci in ekstremna desnica. Nato je državna дума odklonila s 139 proti 135 glasovom (7 poslancev se je glasovanja zdržalo) celi 10. odstavek helmske zakonske predloge, ki določa izločitev helmske gubernije iz poljskega kraljestva.

PORTUGALSKA.

Iz Lizbone poročajo: Vprašanje o političnih jetnikih daje mnogo opravka vladi in javnemu mnenju v Lizboni. Angleška kolonija v Lizboni se je obrnila zaradi nečloveškega ravnanja z jetniki na angleško poslaništvo. Zaradi tega je obiskal angleški poslanik lizbonsko jetnišnico. Angleški poslanik je izjavil, da so razmere v jetnišnici nesani tarne. V nekaterih ječah stoji voda in blato od zadnjih povodnjih čez vel visoko. Oskrba jetnikov je slaba. Portugalska vlada je nato odgovorila, angleški, da se bo takoj skušalo zboljšati te razmere.

KRETA.

Iz Pariza poročajo, da priplujejo jutri pred Kreto tri francoske in tri angleške bojne ladje. Na Kreti je položaj mirnejši, ker so nekoliko potihnila agitatorji vsled odredb vevlasti. Angleška, Francoska in Rusija se dogovarjajo, ali bi ne kazalo začasno okupirati Kreto v slučaju, da pošlje kretska vlada na vsak način odposlanca v Atene, ali pa, ako bi vlada odpustila mohamedanske nastavlence ali jih nadalje trpinčila. Vprašanje v bližnjem času še ne bo aktualno, ker se grške državnozborske volitve vrše šele 29. marca.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Z bojišča v Tripolisu.

Iz Rima poročajo »Agenzia Stefani«: General Raisoli brzojavlja iz Homsa 27. t. m., da so italijanske čete zasedle višino pri Merghebu po hudem boju s turško-arabskimi četami. Sovražnik je imel velike izgube. Italijani so imeli 11 mrtvih in 82 ranjenih.

Dementi.

Iz Carigrada poročajo: Berolinski »Lokalanzeiger« je poročal 24. t. m., da je avstrijski poslanik Pallavicini zunanemu ministru Asid-beju zagotovil, da Italijani ne bodo forcirali Dardanel. V tukajšnjih informiranih krogih označujejo to poročilo kot neresnično.

Izgon Italijanov.

Iz Carigrada poročajo: Od izгона Italijanov iz vilajetov Alepo, Sirija in Bajrut kakor tudi iz sandžaka Jeruzalem so izzvati samo oni italijanski redovniki, ki so v kakem zavodu, stoje-

čim pod varstvom kake druge države. Nasprotno pa morajo duhovniki onih zavodov, ki stoje pod varstvom Italije ali so prišli šele pred kratkim pod protektorat kake druge države, zapustiti deželo.

Položaj v Bajrutu.

Obstreljevanje bajrutskega pristanišča je vzbudilo v notranjosti Sirije veliko razburjenje. Kot poročajo, je prebivalstvo mnenja, da se bodo skušali Italijani izkrcati v deželo. V Alepu in mnogih drugih mestih so domačini pripravljeni, da odidejo v Bajrut in tako ojačijo tamošnjo garnizijo.

Dnevne novice.

+ **Lopovi.** Kadar je liberalna stranka najbolj na tleh in si ne ve drugega pomagati, pa začne psovati knezoškofa. Tako tudi zdaj. Ves vpliv so izgubili, razklani so medseboj, vse jim obrača hrbet, pa si olajšujejo dušo s tem, da brizgajo svoj strup na ljubljanskega vladiko. Včerajšnji »Narod« pogreva zopet rdečo brošuro in imenuje knezoškofa »psihopatičen slučaj«, »obče nevarnega in obče škodljivega«, »težko bolnega«, ga dolži, da »izprija slovensko mladino« in pravi, da bo »kranjska dežela po zaslugi škofa postala eldorado za kupčevalce s človeškim mesom«. Da »Narod« pri tem hujska tudi kano-nike, naj škofa »odstavijo«, je samoposebi umevno. Te ostudne izbruhe glasila, za kojega pisavo je v prvi vrsti odgovoren dr. Tavčar, samo registrujemo, ker ni vredno, da bi se z »Narodom« v tej zadevi spuščali v kako polemiko. Nič ni bolj smešno in farijezsko, kakor če si liberalna stranka natakne krinko sramežljive device in se navdušuje za nedolžno mladino. To je tako jasno, da ni treba o tem izgubljati niti ene same besede. Treba je samo pogledati oddelek »Za kratek čas«, ki ga priobčuje »Narod« vsako soboto, potem je človek takoj na jasnem, kdo mladino pohujšuje. »Narod« naj pomisli le to, da je njegova svojačasna lopovska gonja proti knezoškofu vzbudila po celi deželi tak odpor, da so liberalci takoj umolknil, kakor bi jih bil po ustih udaril. Če liberalna stranka morebiti še danes ne ve, zakaj jo je zlojed vzel še nekoliko poprej, kakor bi bilo pričakovati, ji lahko danes pove-mo, da je ravno njen nizkotni boj zoper knezoškofa bil nemalo vzrok, da jo je ljudstvo tako hitro in krepko na tla treščilo. »Narodovo« hujskanje zoper knezoškofa pa tudi drugod ne bo nič zaleglo. Verjamemo, da liberalcem ni všeč, da sedi na ljubljanski škofijski stolici mož, ki je vse svoje ure posvetil le dušnemu in gmotnemu blagru našega ljudstva, je utrjuje v verskih načelih in vzpodbuja tudi k politični in socialni organizaciji, se zanj žrtvuje in svojo duhovščino navaja, da je v tesni zvezi z ljudstvom. Malokdo je toliko pomagal k verski, нравni in gospodarski povzdigi slovenskega ljudstva kakor ravno knezoškof dr. Anton. B. Jeglič in prav to je vzrok, da ga liberalci tako sovražijo. Prav to pa je vzrok, zakaj slovensko ljudstvo svojega škofa tako ljubi in ga bo tem bolj ljubilo, čim bolj ga bo propala liberalna družba napadala.

+ **Samo po sebi umevno patriotična** je narodnapredna stranka, kakor je z veliko slovesnostjo zatrjeval v minulem zasedanju kranjskega deželnega zbora gospod dr. Triller. Danes pa beremo v glasilu Adolfa Ribnikarja, ki je v zadnjem času prevzel vodstvo

narodnapredne stranke, sledeče besede: »Kje našel je naš novi rod — resilna svoja pota? — Prej cilj je bil slovenski brod — sedaj avstrijska flota.« — Da je to patriotično, pač nobeden ne bo trdil, ker je jasno, da se v tem skrupalalu postavlja slovanski brod z avstrijsko floto v direktno nasprotje. Mi se v to stvar delj ne spuščamo, ker je čisto vseeno, kaj revolverski žurnal ljubljanskega tržnega nadzornika o avstrijski mornarici misli, pribijemo le, da bodo ob priložnosti liberalni poslanci gotovo zopet trkali na svoja patriotična prsa in proglašali narodnapredno stranko za najbolj avstrijsko, dasi je »Dan«, organ — tajnika narodnapredne stranke.

+ **Šolsko vprašanje.** Liberalni koroški deželnozborski poslanci so začeli akcijo, da se število učiteljstva reducira, da se tudi število ljudskih in meščanskih šol omeji, da se šolski dnevi skrajšajo, da se sploh šolsko obvezna doba skrajša, da se poveča vpliv dežele na deželni šolski svet in se šolsko nadzorstveno zakon v ljudstvu prijaznem zmislu reformira. Tako so koroški liberalci začeli na šolskem polju iskati tistih reform, ki so jih krščanskodemokratske stranke vedno zahtevale. In ni res, da se samo Steinwender zato zavzema, ampak razum koroškega Ribnikarja, profesorja dr. Angererja se vsa koroška zbornica strinja glede imenovanih šolskoreformnih predlogov. Priporočamo tudi našemu deželnemu zboru, da vzame reformo šolstva v navedenem zmislu v pretres, kajti šolski budget uprav strahovito narašča. Tudi pri nas so se začele v zadnjem času zidati mnoge šole popolnoma brez potrebe. Glejmo, da ne pridemo v tej maniji do tega, da bomo morali šole porirati, kakor mislijo to zdaj koroški liberalci. Tam bodo kmalu mnoge nove šole stale prazne kakor stari mlini, pri katerih so se kolesa polomila. Opozarjali bi na iniciative predloga koroških liberalcev tudi zlasti g. šolskega referenta pri deželni vladi, ki tako rada in z uprav blazno naglico tišči na to, da bi že vsak kot s tremi hišami dobil novo šolo.

+ **Stranko dela** se radi imenujejo naši kranjski Nemci in pri vsaki priliki radi povdarjajo, da so pripravljene delovati v korist dežele. Tako govorijo na Kranjskem, v svoje graško glasilu »Grazer Tagblatt« pa pišejo drugače. Nevtralnopolje na Kranjskem bi moral biti tujski promet, povzdiga tujškega prometa bi bila enaka korist za vse. Naši kranjski Nemci pa se v »Grazer Tagblattu« zaletavajo v vsako ustanovo, ki je slučajno ustanovljena od Slovencev za povzdigo tujškega prometa. Kranjski Nemci, ki so silno razburjeni, če se liberalci zaletavajo v »Kranjsko hranilnico« in druge njihove gospodarske zavode, ne morejo v »Grazer Tagblattu« pustiti pri miru niti tako nedolžne družbe, kot je hotelska družba »Triglav« v Bohinju. Danes so v »Grazer Tagblattu« na to družbo izbljuvali cel članek z očividnim namenom družbi škodovati. Beležimo to nizko stališče kranjskih Nemcev v »Grazer Tagblattu«, obenem pa pravimo: Naši kranjski Nemci naj si uredijo svoje besede in svoja dejanja. Skrajni čas je za to! Posebno svojim dopisnikom v »Grazer Tagblatt« naj povedo, da za »stranko dela« niso častni dopisi, ki so pisani v štilu Ribnikarjevega »Dneva«.

+ **Pri občinskih volitvah v Novi vasi pri Rakeku** je včeraj sijajno zmaga Slovenska Ljudska Stranka.

+ **Imenovanje.** Naš rojak Fridolin Kaučič, major češkega domobranskega pehotnega polka št. 11, je imenovan poveljnikom c. kr. domobranske orožarne na Dunaju.

+ **Obrtna zadruga na Bledu.** Dne 3. marca t. l. ob 9. uri dopoldne priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadruž. bolniške blagajne na Bledu, Mlino 3.

+ **Železniški minister na Brionih.** V torek je dospel na otok Brioni železniški minister Förster.

+ **Umrli** je v št. Vidu nad Ljubljano Marija Jovan, rojena Robida.

+ **Slovansky Turista**, list čeških turistov, priobčuje več člankov o našem prekrasnem Bohinju, s slikami o zimskem športu v Bohinju. Priobčuje tudi opis postojnske jame s slikami in opis Vintgarja s sliko Žumrove galerije.

+ **Telefonska zveza z Dalmacijo.** Telefonski promet z Dalmacijo bo odprt šele v jeseni. Do takrat bo namreč šele dogotovljena tretja telefonska zveza Dunaj—Trst. Na to progo bo priključena telefonska zveza do Metkoviča s kraji Šibenik, Split in Dubrovnik. Od dalmatinskih otokov pride vpoštev v prvi vrsti Mali Lošinj, zaradi velikega tujškega prometa, mogoče pa tudi Brioni. Telefonske zveze z ostalimi

otoki za enkrat ne bodo napravili zaradi prevelikih stroškov.

+ **Analfabetom naselitev v Ameriki zabranjena.** Senatu Zedinjenih držav je predložen zakon, s katerim se analfabetom zabranjuje naselitev v teh državah.

+ **Lep brat.** Pod tem naslovom smo prinesli dne 22. februarja sledečo vest: Franc Lap iz Klanca št. 3 je s kolom napadel svojega brata Janeza Lapu in ga na rebrih znatno poškodoval. Francu Lapu je pridno pomagala njegova žena, vsled česar hosta imela oba še sitnosti pred sodiščem. Janez Lap je moral iskati pomoči v deželni bolnišnici. K tej notici nam pošilja županstvo v Klancu sledeče pojasnilo: Županstvo in žandarmerija sta ta dogodek preiskala in našla, da Janez Lap, ki je v bolnišnici to izpovedal, ni prav poseben prijatelj resnice. Dognalo se je, da je prišel Janez Lap domov že tepen in razbit in da je doma napadel z nožem v roki ženo svojega brata Franceta, ki je imela otroka v naročju. Brat Franc mu je vzel samo nož iz rok, ne da bi ga kaj pri tem poškodoval.

+ **O zlati poroki g. Lorenca Dolžana in njegove soproge Marjete v Sp. Šiški** se nam poroča še sledeče: Zlatoporočnica sta oba pravi šišenski korenini in najstarejši zakonski par v naši fari. To slavnost je predvsem povzdignilo še dejstvo, da je poročeval zlatoporočnica njun zet, duhovnik reda sv. Frančiška, č. P. Mariofil, ki je pred 15 leti poročil hči slavljencev in pred devetimi leti, ko mu je umrla soproga, popustil službo kot železniški uradnik ter stopil v red č. oo. frančiškanov. Pri tej priliki se je nabralo na iniciativno ženina tudi 18 K denarja, namenjenega kot ustanovni sklad »Vincencijevi konferenci« za podporo ubožcev v Sp. Šiški.

+ **Z drevesa je padel 8 metrov globoko v Bizoviku delavec Franc Sivec**, 49 let star, in je pri tem zadobil težke notranje telesne poškodbe. Prepeljali so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

+ **Ponesrečen parnik.** Parnik »Pozsony« družbe »Ungaro-Croate«, naložen z žitom, je v bližini Rovinja nasedel na plitvino.

+ **Mladenč zgorel.** »Edinost« poroča: V nedeljo zvečer sta bila Stefan Makole, kamnolomec iz Prečnika, star 28 let in Jožef Kralj iz Slivnega št. 28 skupaj v Petrovi gostilni po domače pri »gospodiču« v Nabrežini. Nekaj pred polnočjo sta dospela v Slivno. Makole je šel s Kraljem na njegov dom. Kralj je šel spat v svojo sobo, Makole pa na senik, kjer pa mu ni ugajalo, zato je šel na dvorišče Franceta Makole, svojega bodočega tasta, in tu je šel četr ure pred polnočjo spat na senik. Nekaj minut pred 2. uro zjutraj je prišel Jožef Kralj, doma iz Slivnega, iz Šempolaja in je zapazil, da šviga plamen iz senika Franceta Makole. Takoj je šel zvonit, da je zbudil ljudi, ki so vstali in šli gasit. Vzlic vsemu naporu je pogorel senik do tal. Nekateri so menili, da je Morda zgorel tudi Stefan Makole, ker je bodoči zet prihajal večkrat spat na ta senik. Ko so zjutraj okoli 8. ure dogorele grede, so zapazili v pogorišču človeško truplo, ki je ni bilo možno prepoznati. Vzbudil se je po ljudeh sum, da bi utegnil biti to Stefan Makole in to so naznanili na njegov dom v Prečnik. Ko je prihitel na mesto nesreče Stefanov brat Ivan, je ta po gumbih, ki so bili pri trupu, prepoznal svojega brata. Stefan je najbrž, ker je bil nekoliko vinjen, kadil na seniku cigareto in tako zažgal seno, v katerem je našel sam žalostno smrt.

+ **Kriza v zagrebški policiji.** Vsled razburljive in naporene službe zadnjih dni je 20 zagrebških redarjev odpovedalo službo, 10 je bilo radi »neporabljenosti« odslovljenih, nekaj jih leži v bolnišnici in precejšnje število se je javilo »marod«. Za službo na ulici zmognih mož je sedaj le še kakih 50.

+ **Belgrajski milijonar Ljubomir Krsmanović** se je izselil iz Belgrada, ker je zadnji čas dobival pisma, v katerih se pod grožnjami od njega zahteva denar. Izjavil je, da se ne čuti več varnega v Belgradu. Krsmanović je vedno bogato podpiral kulturne in dobrodelne zavode ter je užival velik ugled.

+ **Velik požar v mizarški delavnici.** Iz Trsta poročajo: G. Josip Cante ima veliko mizarško delavnico v ulici Piccardi št. 32. Tu je zemljišča 330 kvadratnih sežnjev, na katerem je Cante zgradil poslopje, obstoječe iz pritličja in prvega nadstropja, potem dve lopi za skladišče lesa. Ob 4. uri je izbruhnil tukaj iz neznanih vzrokov ogenj, ki se je v kratkem času zelo naglo razširil. Cante je zavarovan pri dunajski zavarovalni družbi »Fenice« za 130.000 K, ali izjavil je, da je škoda mnogo večja. Cante je tekom 11 let že 3krat pogorel.

dete k sebi kot svojega rodnega otroka, da si ohrani njegovo premoženje. In Juana, njegova prava mati, je skrivnost obdržala zase skozi celo življenje. Šele ko pričakuje smrti, se razodene sinu in mu poda v dokaz resničnosti svoje trditve pismo njegove dozdnevne matere. Pošteni Lorenzo hoče sedaj takoj vso stvar naznaniti oblastvom in se odpovedati plemstvu in bogastvu, brez ozira na posledice, ki jih ima ta korak za bodočnost njegove hčere. Ko pa Juana vidi, kako daleč gre sin v svoji doslednosti, mu neposredno pred smrtjo utaji vse svoje izjave in uniči na skrivnem vse dokaze Lorenzovega pokoljenja. Tega so vsi dogodki zadnjih dni silno pretresli. Ker je bil tudi sicer nekoliko nenavadnega obnašanja, — njegov prijatelj dr. Tomas ga ima za nervoznega in eksaltiranega fantasta — so začeli v njem slutiti blaznika — in to tem rajši, ker mnogim njegov namen, odpovedati se premoženju in imenu, ni bil posebno simpatičen. Baš ga opazuje psihiater dr. Bermudez, ko pride Lorenzo temu na sled, da so mu uničili njegove dokaze za njegovo trditve, in ga — očitno — duševno čisto normalnega — vtakne v blaznico. S tem disakordom drama konča. Lorenzo ni spravila v blaznico njegova sve-

toš, ampak deloma njegova včasih nemuljiva nerodnost, da ne zna ob pravem času in s pravimi besedami svoji okolici pojasniti dejanskega položaja, deloma njegova nervoznost, deloma njegova ne preveč brihtna okolica, nekoliko pa tudi pisatelj — sic volo, sic iubeo. Na tem po našem mnenju trpi vsa igra. To pa spravi z našo dramo tudi one, ki se bojijo, videti na odru mučenika svojega zaupanja v Boga in svoje poštenosti. Z rešitvijo problema ne zamore biti zadovoljen niti oni, ki odobrava Lorenzovo plemenito dejanje, niti nasprotno-misleči. In zato tega dela pač nikdo ne bo šel gledat dvakrat. Vzpričo tega nas tudi ne dirne tako neprijetno slabi obisk predstave: Se skoro res ne izplača!

Ga. Danilova je igrala težko vlogo Juane tako, da ji zamoremo izreči samo naše odkritosrčne čestitke. — G. Verovšek je žel bogato odobravanje maloštevilnega občinstva kot don Lorenzo. Včasih je bil sicer precej navezan na suflerko, kar je pri tako veliki vlogi samoobsebi umevno. Zato je pa v tretjem dejanju naravnost ekscliriral. — Ostale vloge so bile v spretnih rokah g. Juvanove, Šetfilove, Bukšeko-ve, gg. Danila, Šimačka, Skrbinska, Drenovca, Pečka in Štruklja. I. D.

REVIZIJA MESTNEGA PULJSKEGA GOSPODARSTVA

traja dalje. Iz mestne hiše ni mogoče ničesar zvedeti. Po mestu kroži vest, da se je našlo pri mestnem užitnin-skem uradu velikansk primanjkljaj, ki naj bi 80.000 K prekoračil. Z naj-večjo napetostjo se pričakuje eventu-alnih razkritij v mestni hranilnici. Saj je že znano, da ej na dan zadnje držav-nozbornske volitve krožila po mestu go-vorica, da ni bilo mogoče isti dan v mestni hranilnici dobiti niti 100 K. Mestna hranilnica velja za pupilarno varen zavod, zato bo treba temu zavo-du posvetiti še prav posebno pozornost. Govori se tudi, da se je prišlo na sled velikim sleparijam ob priliki nakupo-vanja sveta za novo plinaro. Potrjene te vesti še niso. — Kamora je strašno pobita, ker se je menda tudi misija dr. Rizzija in Salatie popolnoma ponesre-čila. Odgovor na neupravičen protest zoper vlado bosta dobila poslanika ko-more od ministrstva za notranje zade-ve v četrtek. Vse ljudstvo razun komo-re, spremlja vladno revizijo z velikimi simpatijami.

Kakor smo že vedeli naprej, še ni konec aretacij. Dosedaj je oblast poleg onih sedmih, o katerih smo že poročali, dala shraniti še dva gospoda z ma-gistrata. Aretiran je bil še vodja magi-stratnega računskega oddelka Giacomo Fillinich, ki je brat tržaškega odvetnika dr. Ubalda Fillinicha, a danes okrog pol 9. ure pa je bil tudi are-tiran mesni občinski svetovalec Gio-vanni Petris, ki je bližnji sorodnik dosedanjega puljskega župana dr. Va-retona. Kakor je torej videti, posega oblast s svojimi neupogljivimi železni-mi rokami vedno višje in višje, in ka-kor se splošno sodi, s tem še ni konec razkritij in aretacij. Danes se je sicer govorilo po Pulju, da oblast izpusti aretiranega mestnega tajnika dr. Pe-santeja, a zgodilo se to ni, ker pada nanj sum, da je vedel za ves nered v mestnem uradu. Državni inženirji, ki so prispeli včeraj v Pulj, so že prevzeli vodilne posele v mestnih podjetjih, pli-narni in elektrarni in v najkrajšem času je pričakovati tudi odtod raznih zanimivih odkritij, kako je mogoče, da so vsa ta podjetja vedno le pasivna.

Ljubljanske novice.

Ij Kršč. ženska zveza ima v petek, t. j. dne 1. marca ob 4. uri redno pre-davanje v »Ljudskem Domu«. Preda-vatelj č. g. dr. Jerše.

Ij Slov. gospodarsko in izobraže-valno društvo za Krakovo in Trnovo priredi predavanje danes, dne 29. t. m. ob 3/8. uro zvečer v društvenih prostorih, Konjušna ulica številka 4 (pri Repniku). Vabila se ne bodo raz-pošiljala. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Predavanje v Rokodelskem do-mu. V nedeljo, dne 3. marca, točno ob pol 11. uri dopoldne bo predaval v dvo-rani Rokodelskega doma gospod pro-fesor dr. Josip Mantuani, ravna-telj deželnega muzeja, o umetno-sti, tehniki in obrti. Naj se ime-novanega, zlasti za obrtne kroge pre-važnega predavanja, vsak mojster in pomočnik, ki hrepeni po pravem stro-kovnem napredku, zanesljivo udeleži.

Ij Volitev v bolniški odbor ljub-ljanske tobačne tvornice. Dne 19. t. m. smo volili v bolniški odbor. Zmagala je naša lista. Izvoljeni so bili: Josip Savenc (1667 glasov); Anton Besov (1654 glasov); Tomaž Novak (1655 glas-ov); Helena Koprivc (1639 glasov); Frančiška Juvanc (1652 glasov); Karo-lina Rotter (1654 glasov). — Rdeča li-sta je dobila: Frančiška Nedved (365), Marija Novak (365), Marija Erjavec (364), Josip Zupan (363), Josip Janko-vič (364) in Ivan Krže (365 glasov). Še leta 1910 so dobili rdeči po 492 glasov.

Ij Četrto gledališče v Ljubljani. V Ljubljani imamo tri gledališča: dežel-no gledališče, nemško gledališče in gledališče v »Ljudskem Domu«, skoro pa bi dobili četrto gledališče v Ljublja-ni. Lastnik kinematografa »Ideal« je predložil mestnemu magistratu načrt za zgradbo popolnega gledališča s par-terjem in galerijami, katerega je na-meraval zgraditi na dvorišču pri Ma-liču. Pri tej priliki se je razvila v ma-gistratnem gremiju jako zanimiva de-bata o kinematografih. Govorniki vseh strank so poudarjali škodljivost kine-matografov in njihov pogubni vpliv na mladino, njihov katastrofalen vpliv na vsako resno izobraževalno prireditev, na predavanja, deželno gledališče itd. Soglasno se je sklenilo, da se zgradbe kinematografskega gledališča ne dovoli. Včeraj je bila tudi komisija v dosedanjih prostorih kinematografa ter je določila nekaj novih varnostnih predpisov. Tako se je z magistrata pri-čela hvaljevredna akcija. Upamo, da se bo nadaljevala. Naj bi končno odločno besedo z ozirom na obisk mladine v ki-

nematografih izpregovoril tudi naš deželni šolski svet ter naj bi posnemal v tem oziru taka zastopstva v drugih deželah. Tudi druge šole, kjer se vzga-ja naraščaj, naj že kaj ukrenejo, da ne bo vsa mladina poneumljena. Tudi deželna vlada in policija naj bi neko-liko bolj ostro oko imeli na predstave in plakate, kjer se kaže žensko v vsej svoji poltenosti, moški pa v svojih naj-bolj ostudnih nagonih. Skrajni čas je zaježiti pogubne vplive kinematogra-fov!

Ij Umrl je v Trstu strojni komisar državne železnice gospod Rudolf Schweitzer, brat gospoda dr. V. Schweitzerja.

Ij Funtkovo izvirno dramo »Tekma« uprizore na slovenskem gledališču pri-hodnjo soboto.

Ij Nogo si je zlomil včeraj preč. g. župnik Rihar iz Planine pri Ra-keku. Pripeljali so ga včeraj zvečer v ljubljansko Leonišče.

Ij Prijeta tatila. Včeraj je prišla v neko gostilno v Bohoričevi ulici leta 1879. v Klansnu rojena slaboglasna Marija Fissneider. Ko se je natakara-ica za trenutek odstranila, je Fissneider šla v njeno spalno sobo in je iz kovčega ukradla 28 K denarja. Oškodovanka je pa tatvino še pravočasno zapazila, kar je dalo povod, da je policija tatilo aretovala.

Ij Kolo ukradeno. Včeraj je bilo v Sodnijski ulici ukradeno g. Orošju še dobro ohranjeno, 200 K vredno »Sty-ria« kolo, modela 77 in s tovarniško številko 152.978. Kolo je prostega teka, črno pleskano, ima rdeče sedlo, pri kolesih sta notranja obroča poniklja-na. Pozor pred nakupom!

Ij Oproščeni pohotnež. Tajna raz-prava se je vršila pred ljubljanskimi porotniki proti 49 let staremu Janezu Pangercu, delavcu v Planini, ker je 3. novembra 1911 in nekaj let prej z od-rojstva bebastim dekletom zakrivil hu-dodelstvo, ki je kaznjivo po § 126. kaz. zak. Porotniki so ga oprostili.

Ij Našel je Franc Petrič, učenec podkovske šole, v bližini Prešerno-vega spomenika denarnico s srednjo vsoto denarja in en zlat prstan. Dobi se v podkovski šoli v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZBOR ZAUPNIKOV S. L. S. NA GORIŠKEM.

Gorica, 29. februarja. Danes se je vršil tu zbor zaupnikov S. L. S. na Go-riškem. Zbralo se je okoli 400 mož s ce-le dežele. Zbor je otvoril dr. Gregor-čič, ki je pozdravil navzoče, deželne-ga glavarja dr. Šusteršiča ter poslan-ca dr. Kreka in dr. Korošca, katerim so zborovalci prirejali navdušene ova-cije. Dr. Gregorič je poročal o politič-nem položaju v deželi, orisal delova-nje deželnega zbora in poudarjal, da je bilo doslej premalo stika med poli-tično osrednjo organizacijo in organi-zacijami na deželi, da je pa naloga da-našnjega zbora, da se to popravi in or-ganizacija izpopolni. Naglašal je po-trebo edinosti med somišljeniki S. L. S., ako naj se dosežejo trajni uspehi. Poslanec Fon je v svojem poročilu navajal, koliko in kaj je stranka dose-gla za kmečko prebivalstvo v držav-nem in deželnem zboru ter poudarjal potrebo tesne zveze s Hrvati v zmislu trilateralizma. Nato je nastopil dr. Šu-steršič. Zborovalci so se dvignili iz sedežev in priredili načelniku S. L. S. stoje velikanske ovacije. Dr. Šusteršič je nato govoril najprej o zunanji poli-tiki in naglašal, da je za Slovence edi-no rešilno, ako se čutimo s Hrvati kot en narod. Z ozirom na neko notico »Edinosti«, češ, da je on prišel na Go-riško krpai S. L. S., pripominja, da S. L. S. ni treba krpai, pač pa je krpanja potrebna liberalna stranka, ki je raz-trgana na vseh koncih in krajih. Na Goriškem vladajo nenormalne razme-re, v kolikor obe katoliški stranki ne delujeta skupaj, ali da tega ni, tega je kriva italijanska katoliška stranka, ki z neprestanimi napadi na naše poslan-ce napravlja vedno večji prepad med obema katoliškima strankama. Dr. Šusteršič je končno dejal, da bo vse megle razgnalo solnce ljubezni in edinosti med somišljeniki S. L. S. Govor dr. Šusteršiča je bil od zboroval-cev sprejet z velikanskim navduše-njem. Pri volitvah je bil izvoljen za na-čelnika S. L. S. na Goriškem veleza-sluzni voditelj goriških Slovencev dr. Gregorič (Velikansko pleskanje in odobravanje; dolgotrajni živijo-klici), dr. Fon je kot deželni poslanec itak član vodstva, potem so bili izvoljeni še gospodje: Berbuč, dr. Breclj, Grčar, poslanec Marinič, dekan Murovec, profesor Ipavec, Ko-pač, vikar Josip Abram. — Nato je govoril poslanec dr. Korošec, ki je izvajal, kako štajerski in koroški ob-

mejni Slovenci delajo za združeno Slo-venijo, za njim pa je govoril dr. Krek, ki je poudarjal, da je naša organizaci-ja bojna organizacija, kateri je tre-ba bojnega duha. Ta duh je vir naše edinosti, uspehov in zmag. Govornik je dejal, da bo vesel, če se bo duh edi-nosti ohranil. Nato je dr. Gregorič shod zaključil.

OBSTRUKCIJA V OGRSKEM DRŽAV- NEM ZBORU.

Budimpešta, 29. februarja. V da-našnji seji ogrskega državnega zbora je pred dnevnim redom zahtevalo več poslancev opozicije, naj jim predsednik da besedo. Predsednik je to odklonil. Nato je pet opozicionalnih poslancev brez navedbe vzroka zahtevalo, naj se jim da 16dnevni dopust. Za vsak do-pust so zahtevali posebno glasovanje. O tem se je razvila debata.

GENERALNI ŠTRAJK V VSEH OGRSKIH MESTIH.

Budimpešta, 29. februarja. Gibanje za prireditve generalnega štrajka kot manifestacije za uvedbo splošne in enake volivne pravice vedno bolj raste. V vseh ogrskih mestih bo v ta namen 4. marca generalni štrajk.

NAGLA SMRT NADPOROČNIKA 27. PEŠPOLKA.

Dunaj, 29. februarja. Danes se je na cesti zgrudil na tla 28 let stari nad-poročnik 27. pešpolka kralj Belgijcev Franc Trinkl in je bil v par trenot-kih mrt ev. Pri mrtvem nadporočni-ku so našli liter konjaka. Steklenica je bila napol prazna. Smrt je nastopila vsled otrpnjenja srca radi preobilo za-vžitega alkohola. Nadporočnik Trinkl je bil začasno na dopustu in bi se danes moral vrniti k svojemu polku v Ljubljano. Truplo bodo obducirali.

DOGODKI NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 29. februarja. V vladnih krogih se govori, da hoče ban Cuvaj odgovoriti volitve v hrvaški sabor, češ, da se radi nemirov ne morejo vršiti. Pravaši in koalacija so zato pričeli vpli-vati, da demonstracije prenehajo. Hr-vaška stranka prava je izdala komunike, v katerem pravi, da izvrševalni od-bor z žalostjo gleda, kako razni neod-govorni ljudje nalašč izvršujejo proti-zakonitosti, da bi preprečili volitve. Po-ziva pristaje, naj se ne dajo zapeljati in naj bodo mirni.

Zagreb, 29. februarja. Socialni de-mokratje so sklicali za nedeljo shod na vrt »Kolas«. Tudi v Varaždinu za ne-deljo sklicujejo socialni demokratje shod.

Osijek, 29. februarja. Dijaštvo je včeraj v sprevedu krenilo iz dolnjega mesta v gorenje mesto, kjer se je di-jaštvo postavilo nasproti kordon polica-jev. Kordon je bil predrt in dijaštvo je izvršilo manifestacijo po celem mestu.

Zagreb, 29. februarja. V Kaštelu je bila včeraj velika demonstracija. De-monstriralo je 2000 ljudi, ki so zažgali mažarsko zastavo. Zvečer je priplul v luko reški parnik »Braso«, kateremu je množica preprečila vkrcati blago.

Zagreb, 29. februarja. Čuje se, da bo za varaždinskega velikega župana imenovan Janko pl. Jelačić, za vel. žu-pana v Osijeku Pišta Barlovic, za za-grebškega Cuvajev brat Anton Cuvaj, za vel. župana v Gospiću Sliepič.

Zagreb, 29. februarja. Dijaki vseh tukajšnjih srednjih šol so imeli včeraj shod, na katerem so sklenili, da bodo en dan štrajkali, ako umre Sahinagić.

PORAZ MLADOTURKOV PRI VOLIT- VAH V SOLUNU.

Solun, 29. februarja. Pri volitvah v občinski zastop Soluna je doživela mladoturška stranka popoln poraz. Opozicija je z veliko večino pridobila vseh pet mandatov. Sodi se, da bo izid teh volitev vplival tudi na prihodnje državnozbornske volitve, zlasti še, ker velja Solun za središče mladoturške stranke.

RUSIJA POSREDUJE ZA MIR.

Rim, 29. februarja. Posredovanje Rusije za mir bo naslednje: Rusija vpraša Italijo, pad kakimi pogoji ob suvereniteti Italije nad Tripolisom in Cernajko bi Italija pristala na mir. Nato bodo vevlasti vprašale za mne-nje v Carigradu.

VELIKE STAVKE.

London, 29. februarja. Veliki štrajk je v polnem teku. Ze sedaj stavka 100.000 delavcev. Vlada nastopa za do-ložitve minimalne delavske plače.

Berolin, 29. februarja. 4000 kroja-ških pomočnikov je sklenilo s 1. mar-cem pričeti stavko.

KNJIGOTRŽTVO.

P. Angelik Hribar: Postni in veliko-nočni napevi za mešani zbor so pravkar iz-šli v zalozi »Katoliške Bukvarne« v drugem natisu. Te pesmi našega priljubljenega skladatelja so bile že več let popolnoma razprodane. Na vsestranske želje jih je »Katoliška Bukvarna« zopet izdala, kar je

gotovo ustrezno vsem našim cerkvenim zborom, ki bodo brezdvomno v obilnen številu segli po njih, jih marljivo gojili iz proizvajalci v postnem in velikonočnem času. — Partitura stane 2 K, glasovi so pi-po 50 vinarjev.

Šmarnice za leto 1912. izidejo pod na-slovom »Šmarnice arskega župnika«, ki bo-do po vsebini izvanredno zanimive. Glavn predmet je razlaga lavretanskih litanij zgledi posameznih dni pa tvorijo krasne celoto s tem, da nudijo izredno zanimive životopis župnika arskega, blaženega Ja-neza Vianej. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

VOLITVE V OLOMUŠKO TRGOVSKO IN OBRTHO ZBORNICO.

Olomuc, 28. februarja. Danes je končal skrutinij po volitvah v tukajš-njo trgovsko in obrtno zbornico. Kljul izbornemu češkemu organizacijskemu in agitacijskemu delu so Nemci obdr-žali svoje dosedanje mandate in s tem tudi večino v zbornici. Nemci imajo 38, Čehi pa le 10 mandatov.

Razne stvari.

Odlikovanja za zdravnike. Cesar ustanovi v kratkem nove častne naslo-ve za zdravnike, ki jih hoče posebno odlikovati. Častna naslova, ki ju bc podeljeval cesar sam, sta dva, in sicer »zdravstveni svetnik« in »višji zdrav-stveni svetnik«.

Obmejne vojaške čete v Bosni in Hercegovini. V vojaških krogih poro-čajo, da ustanovi vojna uprava v naj-bližjem času posebne bosenskoherce-govske obmejne vojaške čete po vzoru tirolskih obmejnih čet. Te čete bodo imele nalogo skrbeti za varstvo meja proti Črnigori, Sandžaku novopazar-skemu in Srbiji. Za enkrat se ustanovi-ta dva obmejna bataljona, eden za Bosno in drugi za Hercegovino.

Galantna Kalifornija. V Kaliforniji so dobile vse polnoletne ženske aktivno in pasivno volilno pravico. Pred vo-livno komisijo mora vsak volivec — moški in ženska — povedati svojo sta-rost in vsled tega je bila bojda ženskim volivkam volilna pot s trnjem posuta. Tako vsaj trdijo časnikarji, da se je tudi najrazboritejša volivka pri tem kislo držala, mnogo žensk pa vsled te-ga sploh ni prišlo volit. Tedaj je zako-nodavni zastop pokazal, da mu vitežtvo nasproti žensstvu ni prazna fraza ter je ženski volivni pravici ugledil pot s tem, da je spremenil dotično določbo in je odslej volivkam treba le priseči, da so polnoletne.

30.000 krojaških pomočnikov iz-ključenih od dela. Iz Frankobroda po-ročajo: V kakih 30 mestih v Nemčiji, med njimi tudi v Berlinu, so kroja-ški pomočniki odpovedali plačilne ta-rife. V Frankobrodu se že 8 dni vrše pogajanja med pomočniki in deloda-jalci brez uspeha. Krojaški pomočniki v Frankobrodu imajo najvišje plače, višje kot so v Parizu in Londonu. Se-daj pa hoče imeti tudi ostalih 30 mest enak tarif. Zastopniki delodajalcev so privolili le v šestodstotno zvišanje plač. Po daljših pogajanjih so se pone-srečili vsi poizkusi za sporazum. Da-nes, dne 29. februarja, so pričeli po-močniki stavkati v vseh 30 mestih. Splošna zveza delodajalcev namerava proglasiti izključitev vseh krojaških pomočnikov in tako bo v 175 nemških mestih 30.000 krojaških pomočnikov brez dela.

Ruski proračun za leto 1912 izka-zuje 2.896.519.261 rednih in 5.400.000 rubljev izrednih dohodkov ter 50 mili-jonov prebitka.

Vseslovanski čebelarški kongres se vrši letos meseca maja v Moskvi. Vla-da je udeležencem dovolila brezplačno vožnjo na ruskih državnih železnicah.

Smrt velike češke tragedije. Dne 26. t. m. so v Pragi z velikimi častmi pokopali slavno tragedijnjo Otilijo Sklenař-Malovo.

Povodnji na Češkem. Ker so reke, zlasti Moldava in Laba, v veliki dolžini do tal zamrzile, nima nastopajoča vo-da in manjši dotoki, ki so se že odta-lili, odtoka. Zato na mnogih mestih Češke preti povenjenj, tako tudi v nepo-sredni bližini Prage. Vojaštvo je odpo-slano na pomoč.

Umor in samoumor občinskega tajnika. V vasi Vojnarov v zahodni Ga-liciji je ustrelil občinski tajnik Sawi-arski ženo občinskega predstojnika, ker ni hotela ugoditi njegovim ljube-zenskim ponudbam, ter je nato izvršil samoumor.

Poneverjenja pri praški cestni že-leznici. »Pravo Lidu« poroča, da so pri-praški mestni električni cestni želez-nici odkrili poneverjeja. Upravitelj re-mis Novak je od službe suspendiran.

Roparski umor gostilničarke. Iz Krakova poročajo: Neznani banditi so napadli 28. t. m. ponoči restavratorko Braun v Trembovli, jo ubili s sekiro in oropali, kar jim je prišlo pod roke.

Proces proti poslancu Stapinskemu. Iz Krakova poročajo: Razsodba v procesu črnoviškega bančnega agenta dr. Szajewicza proti načelniku poljske ljudske stranke drž. posl. Stapinskemu za plačilo provizije 50.000 K v zadevi koncesije gališke ljudske banke se je včeraj obema strankama pisмено dostavila. Zahteve tožnika dr. Szajewicza so popolnoma zavrnjene ter mora tožnik plačati vse stroške procesa.

Proces proti patru Mačohu. Pred sodiščem v Petrikovu se je pričela včeraj razprava proti pavlanskemu menihu patru Mačohu in dvema njegovima tovarišema. Soobtožena je tudi ljubimka patra Mačoha, Helena Mačoh, žena umorjenega menihovega brata. Nadalje so obtoženi tudi čenstobovski samostanski vratar, samostanski sluga in drugi. Pater Mačoh se je priznal krivega vseh obtoženih zločinov ter se je zagovarjal, da ga je Helena Mačoh pripravila do tega, da je umoril svojega brata. Živela je s svojim soprogom v neprestanem prepiru. Mačoh je na predsedniškovo vprašanje podrobno pripovedoval, kako je izvršil umor in kako je pomočjo nekega samostanskega sluga skril truplo v neki zofi in kako jo je odpeljal s pomočjo nekega izvoškega. Priznal je tudi tatvine včenstobovskem samostanu. Od poljskih in rusinskih odvjetnikov ni hotel nihče prevzeti zagovornišva Mačoha, akoravno je ta ponudil 40.000 K. Dodeljen mu je ex offo zagovornik dr. Klein. Poklicanih je k razpravi 130 prič, med njimi več pavlanskih menihov.

Bogate dobrotelne ustanove. Iz Norimberke poročajo: Tajni kemercielni svetnik Hornschuh v Fürthu je zapustil 375.000 mark v dobrotelne namene. Od tega denarja dobe delavci v njegovih prejšnjih podjetjih 150.000 mark in mesto Fürth za ubožno ustanovo 100.000 mark.

Štajerske novice.

Š Občni zbor »Slovenske zveze« se vrši na Jožefovo, dne 19. marca, v Celju. Na njem bo govoril tudi državni poslanec dr. Krek.

Š Sprememba pri gozdarskem uradu. Poljedelski minister je gozdarskega nadkomisarja Otona Paula v Ljubljani po lastni prošnji prestavil k isti kategoriji v Celje.

Š Tečaj za župane, občinske svetovale, odbornike in tajnike priredi Slovenska kmečka zveza dne 14. aprila t. l. v Mariboru.

Š Poučni tečaj se je vršil včeraj, dne 28. t. m., v Škalah pri Velenju. Na tečaju so o raznih zanimivih predmetih predavali državni in deželni poslanec dr. Karl Verstovšek, profesor bogoslovja dr. Hohnjec ter živinorejski inštruktor Krištof.

Š Pri streljanju ponesrečil. Iz Mozirja v Savinski dolini nam poročajo: Na neki gostiji, ki se je vršila v moziški okolici, sta streljala posestnik Pavel Novak in posestniški sin Franc Robida z možnarji. Ko je hotel Robida nabiti možnar sprožit s kratko zažigalno špago, se je okrog možnarja razsuti smodnik vnel, obenem pa se je vnel tudi možnar in ves naboj je zletel Robidi v obraz. Zadobil je nevarne poškodbe ter so ga morali spraviti v bolnišnico.

Š Lapsus linguae. Ko je na Wastianovem shodu v mariborski kazini govoril odvjetnik dr. Mravlag, mu je všel lapsus linguae, ki je vzbudil splošen smeh. Ko je zopet enkrat pričel z novim odstavkom in je hotel v vsakdanjo frazo titulirati volice, je rekel: »Meine sehr geehrten Herren Geschworenen!« Bučen smeh je zašumel po dvorani. Je pač križ, če je človek še v politiki vedno samo advokat.

Š Pri rezanju krme ponesrečil. Te dni je rezal posestniški sin Anton Ratej na Ponikvi ob južni železnici krmo na rezilnem stroju. Stroj ga je po neprevidnosti zgrabil za levo roko in mu jo popolnoma znečkal. Težko ranjenega Rateja so spravili v celjsko bolnišnico.

Š Ponesrečen žagar. Iz Trbovelj nam poročajo: Te dni je nesel posestniški sin Anton Babič od Sv. Katarine pri Trbovljah dva hločiča na žago žagarja Jesenška. Babič je v šali sunil Jesenška z enim hločdom v prsa, vsled česar je Jesenšek tako nesrečno padel, da si je razun rane na glavi pretresel tudi možgane. Spravili so ga v bolnišnico.

Š Neprijazen pasažir. Pred kratkim je vstopil v vlak v Rajhenburgu pri Brežicah nekoliko natrkan posestnik Janez Resnik. V pijanosti pa je zgubil vozni listek. Ko je sprevodnik zahteval listek od njega, mu je Resnik stvar pojasnil, a sprevodnik mu ni hloplalo. Resnik se je čutil na časti žaljenega ter je s sprevodnikom začel prepir, v katerem je dal sprevodniku tako zaušnico, da se je slednji zgrudil za vrata. Resnika so naznanili oblasti.

Š Umrli je v Celju soproga občinskega svetnika in hišnega posestnika g. Jožefa Aichleitnerja.

Š S kavo oči polila. 22 letni Peter Andriani iz Trbovelj se je dne 25. t. m. prepiral z delavčevno ženo Nežo Očka, ki pa mu je v jezi zlila kuhano kavo v obraz in mu tako poškodovala oko. Andriani je moral iskati pomoči v deželni bolnišnici ljubljanski.

Pristna samostojna znamka — ribičem — kot garancijskim znakom Scott-ovega ravnanja

Za prezgodnje otroke.

Na prehranitev in razvoj prezgodaj rojenih otrok se mora prav posebno in skrbno paziti. Tukaj se mešuje vsaka napaka in vsaka zamuda. Ravno takim otrokom se izkaže Scott-ova ribjeoljna emulzija, redno zaužita v primerni množini, kot pravi blagoslov. Razvoj takih prezgodnjih otrok se s

SCOTT-ovo EMULZIO

večkrat tako poviša, da se po kratkem času niti po cvetočem obrazu, niti po čvrstem telesnem razvoju in ojačenju kosti nikakor ne razločujejo od drugih otrok. Scott-ova emulzija je popolnoma lahka prebavna in tako prijetno dišeča, da jo celo dojenček brez vsakega obotavljanja zaužije in lahko prebavi.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. Cena izvirni stek. 2-50 K. — Dobi se po vseh lekarnah.

Gospoda

pl. TRNKOCZY-JU

lekarju

v Ljubljani.

Najtopleje se zahvaljujem za točno doposiljatev sladnega čaja — znamka »SLADIN«. Isti je v resnici izredno prijetna pijača in gre bolje v slast kot kitajski čaj z rumom.

Velespoštovanjem

179

Fran Mayerhofer.

Budapešta, 19. oktobra 1911.

Borhegijska

litij vsebujoča, iz skalovja izvirajoča, naravna rudninska voda!

Ker vsebuje znatno množino ogljikove kisline in ima prijeten okus, je osveževalna in slast vzbujajoča pijača prve vrste!

IL 3583

Glavni zastopnik za Kranjsko FRANC SCHANTEL, Ljubljana, Frančiškanska ulica. Skladišče v »L. ljubljanskem javnem skladišču Krisper-Tomažič, družba z omejenim jamstvom.

Valilnica

238

K 45 vali bolje kot vsaka kokoš. Zastoj na poskušnjo. G. MÜCKE, Pottendorf, št. 40 pri Dunaju.

Dijak

iz nižjih razredov se sprejme na stanovanje in hrano v bližini druge državne gimnazije. Kje pove uprava »Slovenca«. 619

Društvo inženirjev v Ljubljani naznanja, da je dne 26. t. m. v Trstu preminul gospod

ing. Rudolf Schweitzer,

strojni komisar c. kr. višje drž. žel.

Pogreb se vrši v petek, dne 1. marca ob 3. uri popoldne iz južnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 29. februarja 1912.

623

622

Mary Schweitzer roj. Scheindler naznanja potrtim srcem v svojem in vseh sorodnikov imenu prijateljem in znancem tužno vest, da je nje soprog, gospod

inženir Rudolf Schweitzer

strojni komisar državne železnice v Trstu

po daljši bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajočega, 26. t. m. preminul. Pogreb dragoga rajnika bo v petek, 1. marca 1912, popoldne ob 3. uri iz južnega kolodvora v Ljubljani, kamor se truplo iz Trsta prepelje, na pokopališče pri Sv. Križu. Trst, dne 29. februarja 1912.

Mesto posebnega naznanila.

Gospodična

ki je z dobrim vspehom dovršila trgovski tečaj (na dekl. liceju) želi primerne službe. — Blag. ponudbe pod št. 617. na upravnishvo.

Dobro ohranjeno, skoro novo

kolo

je naprodaj. — Več se izve na Starem trgu št. 26/2 pri g. Vetter. 616

Služba cerkovnika in organista

v Skočidolu na Koroškem se takoj oddaje. Cecilijanci samci imajo prednost. —

Župnijski urad v Skočidolu p. Podravlje na Koroškem.

618

VZAJEMNA

ZAVAROVALNICA

SPREJME ZA KRANJSKO

POTOVALCA

VEČ PO DOGOVORU.

Št. 1468/v. u.

Ustanova za invalide.

Pri ljubljanskem mestnem magistratu je izpraznjenih 10 mest ustanove za kranjske invalide, vsako po 63 K na leto.

Do teh ustanovnih mest imajo pravico bivši vojaki, ki so postali vsled vojaške službe nesposobni za delo in zaslužek, ki so revni ter lepega vedenja.

Prošnje za podelitev teh ustanov morajo biti opremljene z dokazili o stanu, starosti, ubožstvu, domovinstvu, vedenju o vojaškem službovanju ter o nesposobnosti za delo in zaslužek.

Prošnje, ki jih je vlagati do 15. aprila t. l. imajo oni prosilci, ki stanujejo v Ljubljani, oddati pri podpisanim mestnem magistratu, drugi prosilci pa pri c. kr. okrajnem glavarstvu svojega bivališča.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 24. februarja 1912.

Župan:

Dr. Tavčar l. r.

Elegantne in trpežne so prave PALMA pete iz kavčuka za čevlje.

Proda se

po domače **Rieplevo posestvo**

v Šmarjeti pri Velikovcu na Koroškem,

z 1'35 ha travnikov, 1'24 ha njiv, 2'84 ha gozda itd. za 15.000 kron. Zelo prikladno mesto za gostilno in trgovino, kateri obrti se vodita v hiši že 40 let. — Več se izve pri gosp. Jan. Spornu, župniku v Hodišah pri Celovcu. 544

Važno za mlade trgovce!

Izredna prilika za samostojnost!

Proda se

oziroma tudi odda v najem 30 let obstoječa

trgovina z mešanim blagom

z velikim vsakoletnim prometom v večjem kraju na Dolenjskem, jako ugodno ležeča blizu farne cerkve. — Resni reflektanti s primernim kapitalom, ki žele podrobna pojasnila, naj naslove svoja vprašanja oziroma ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »Brez konkurence«. Odgovor sledi v najkrajšem času. 587

Dobro se obrestujoča

hiša v Ljubljani

s prodajalno in več strankami se želi prodati oziroma zamenjati z manjšo za eno ali dve družini prirejeno hišo v mestu ali bližnji okolici. — Več pove iz prijaznosti uprava lista. 595

597

Zanesljivo

knjigovodinjio

sprejeme Anton Kolenc, veletrgovina s specerijo in deželnimi pridelki v Celju. Prednost ima ista ki je že v enakih trgovinah sodelovala.

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v štev. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vinotoka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Čas«. Dalje »NAŠ OTROK!« Casopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, štev. 2, koncem maja 1907. — Potem: »NARAVNI NAČIN ZORAVLJENJA!« Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. štev. 421, 22. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkóczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/4 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavživa z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkóczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstädterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 19; v Gradcu, Sackstrasse 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogijske cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon štev. 199.